

खुल्या प्रवर्गातील " गुणवंत मुलामुलींना परदेशात उच्च शिक्षणासाठी शिष्यवृत्ती "
वारंवार विचारले जाणारे प्रश्न

१	प्रश्न	गुणवंत मुलामुलींना परदेशात उच्च शिक्षणासाठी शिष्यवृत्ती ही योजना कोणत्या विभागामार्फत राबविली जाते?																																													
	उत्तर	ही योजना महाराष्ट्र शासनाच्या उच्च व तंत्र शिक्षण विभागामार्फत राबविली जाते.																																													
२	प्रश्न	गुणवंत मुलामुलींना परदेशात उच्च शिक्षणासाठी शिष्यवृत्ती ही योजने करिता अर्ज कसा व कोठे करावा ?																																													
	उत्तर	संचालक, उच्च शिक्षण, पुणे व संचालक, तंत्र शिक्षण, मुंबई यांच्या अधिपत्याखाली जे अभ्यासक्रम राबविले जातात अशा अभ्यासक्रमाशी संबंधित सदर शिष्यवृत्तीसाठी जाहीर करण्यांत आलेल्या वेळापत्रकानुसार https://foreignscholarship2023.dtemaharashtra.gov.in या संकेत स्थळावर online पद्धतीने अर्ज करावा.																																													
३	प्रश्न	या योजने अंतर्गत कोणत्या अभ्यासक्रमास शिष्यवृत्ती देण्यात येते ?																																													
	उत्तर	शासन निर्णय उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग क्र. संकीर्ण-२०१८/प्र.क्र.२१८/तांशि-४ दिनांक ०४ ऑक्टोबर, २०१८ मध्ये नमूद केल्यानुसार पदव्युत्तर पदवी, पदव्युत्तर पदविका व पीएचडी अभ्यासक्रमासाठी शिष्यवृत्ती देण्यात येते.																																													
४	प्रश्न	पदवी अभ्यासक्रमास शिष्यवृत्ती देण्यात येते काय ?																																													
	उत्तर	नाही.																																													
५	प्रश्न	किती विध्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती देण्यात येते ?																																													
	उत्तर	शासन निर्णय उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग क्रमांक बैठक-२०२२/प्र.क्र.१८८/तांशि-४, दि. ३१ जुलै, २०२३ अन्वये या शिष्यवृत्तीच्या पदव्युत्तर पदवी व पदव्युत्तर पदविका जागांच्या संख्येत वाढ झालेली असल्यामुळे शैक्षणिक वर्ष २०२३-२४ पासून खालीलप्रमाणे शाखा / अभ्यासक्रम निहाय जागा उपलब्ध असतील :																																													
		<table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <thead> <tr> <th>अ.क्र.</th> <th>शाखा / अभ्यासक्रम</th> <th>पदव्युत्तर पदवी व पदव्युत्तर पदविका</th> <th>डॉक्टरेट</th> <th>एकूण</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>१.</td> <td>कला</td> <td>०३</td> <td>०१</td> <td>०४</td> </tr> <tr> <td>२.</td> <td>वाणिज्य</td> <td>०३</td> <td>०१</td> <td>०४</td> </tr> <tr> <td>३.</td> <td>विज्ञान</td> <td>०३</td> <td>०१</td> <td>०४</td> </tr> <tr> <td>४.</td> <td>व्यवस्थापन</td> <td>०३</td> <td>०१</td> <td>०४</td> </tr> <tr> <td>५.</td> <td>विधी अभ्यासक्रम</td> <td>०३</td> <td>०१</td> <td>०४</td> </tr> <tr> <td>६.</td> <td>अभियांत्रिकी/वास्तुकला शास्त्र</td> <td>१२</td> <td>०४</td> <td>१६</td> </tr> <tr> <td>७.</td> <td>औषधनिर्माणशास्त्र</td> <td>०३</td> <td>०१</td> <td>०४</td> </tr> <tr> <td colspan="2"></td> <td>एकूण</td> <td>१०</td> <td>४०</td> </tr> </tbody> </table>	अ.क्र.	शाखा / अभ्यासक्रम	पदव्युत्तर पदवी व पदव्युत्तर पदविका	डॉक्टरेट	एकूण	१.	कला	०३	०१	०४	२.	वाणिज्य	०३	०१	०४	३.	विज्ञान	०३	०१	०४	४.	व्यवस्थापन	०३	०१	०४	५.	विधी अभ्यासक्रम	०३	०१	०४	६.	अभियांत्रिकी/वास्तुकला शास्त्र	१२	०४	१६	७.	औषधनिर्माणशास्त्र	०३	०१	०४			एकूण	१०	४०
अ.क्र.	शाखा / अभ्यासक्रम	पदव्युत्तर पदवी व पदव्युत्तर पदविका	डॉक्टरेट	एकूण																																											
१.	कला	०३	०१	०४																																											
२.	वाणिज्य	०३	०१	०४																																											
३.	विज्ञान	०३	०१	०४																																											
४.	व्यवस्थापन	०३	०१	०४																																											
५.	विधी अभ्यासक्रम	०३	०१	०४																																											
६.	अभियांत्रिकी/वास्तुकला शास्त्र	१२	०४	१६																																											
७.	औषधनिर्माणशास्त्र	०३	०१	०४																																											
		एकूण	१०	४०																																											

६	प्रश्न	शिष्यवृत्ती करिता मुलींसाठी निवड करण्यात येणार काय ?
	उत्तर	होय.
७	प्रश्न	शिष्यवृत्ती करिता परदेशातील कोणत्या शैक्षणिक संस्थेमध्ये प्रवेश घेणे आवश्यक आहे?
	उत्तर	शैक्षणिक वर्ष २०२३-२४ मध्ये प्रवेश घेतलेल्या व प्रवेश घेण्यास इच्छुक असलेल्या उमेदवारांच्या परदेशातील शैक्षणिक संस्थेचे, अद्ययावत (सन २०२३ मधील) 'THE' (Times Higher Education) / किंवा 'QS' (Quacquarelli Symonds) World Ranking २०० च्या आंत असणे बंधनकारक आहे.
८	प्रश्न	परदेशातील पदव्युत्तर पदवी किंवा पदव्युत्तर पदविका अभ्यासक्रमासाठी शिष्यवृत्ती करिता अर्ज करण्यासाठी शैक्षणिक अर्हता काय आहे ?
	उत्तर	परदेशातील पदव्युत्तर पदवी किंवा पदव्युत्तर पदविका अभ्यासक्रमासाठी प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांने भारतातील मान्यताप्राप्त विद्यापीठांमधून किमान ६०% गुणांसहित पदवी परीक्षा अर्जाच्या दिनांकाला उत्तीर्ण केलेली असावी.
९	प्रश्न	परदेशातील पीएचडी अभ्यासक्रमासाठी शिष्यवृत्ती करिता अर्ज करण्यासाठी शैक्षणिक अर्हता काय आहे ?
	उत्तर	पीएचडी अभ्यासक्रमासाठी प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांने भारतातील मान्यताप्राप्त विद्यापीठांमधून किमान ६०% गुणांसहित पदव्युत्तर पदवी परीक्षा अर्जाच्या दिनांकाला उत्तीर्ण केलेली असावी.
१०	प्रश्न	नोकरीमध्ये असलेल्या उमेदवारांनी तो जेथे नोकरी करतो त्या यंत्रणेचे (organization Employer) ना-हरकत प्रमाणपत्र देणे अनिवार्य आहे काय?
	उत्तर	होय.
११	प्रश्न	विद्यार्थ्यांस जामीनदार देणे बंधनकारक आहे काय?
	उत्तर	होय, शिष्यवृत्तीसाठी निवड झाल्यानंतर विद्यार्थ्यांने दोन जामीनदार देणे बंधनकारक आहे.
१२	प्रश्न	परदेशी शैक्षणिक संस्थेकडून Conditional Offer Letter मिळालेले आहे. ग्राह्य धरण्यात येईल काय?
	उत्तर	ज्या विद्यार्थ्यांना परदेशी शैक्षणिक संस्थांकडून Unconditional Offer Letter मिळालेले असेल, त्यांनाच ही शिष्यवृत्ती अनुज्ञेय राहिल, यासाठी Conditional Offer Letter गृहीत धरले जाणार नाही.
१३	प्रश्न	पासपोर्ट व व्हिसा मिळविण्यासाठी शासन कोणती मदत करेल?
	उत्तर	पासपोर्ट व व्हिसा मिळविण्याची जबाबदारी विद्यार्थ्यांची असेल.
१४	प्रश्न	शिष्यवृत्ती करिता अर्ज करण्यासाठी उत्पन्नाची अट आहे काय?
	उत्तर	विद्यार्थ्यांच्या पालकांचे (आई आणि वडील) /कुटुंबांचे व विद्यार्थी नोकरी करित असल्यास त्याचे स्वतःचे उत्पन्न धरून सर्व मार्गांनी मिळणारे मागील आर्थिक वर्षातील (२०२२-२३ मधील) वार्षिक उत्पन्न रु. ८.०० लाखापेक्षा जास्त नसावे.

१५	प्रश्न	विद्यार्थी किंवा पालक किंवा दोन्ही नोकरीत असतील तर शिष्यवृत्ती करिता अर्ज करण्यासाठी उत्पन्नाशी संबंधित कोणती कागदपत्र सादर करावी लागतील?
	उत्तर	विद्यार्थी किंवा पालक किंवा दोन्ही नोकरीत असतील तर त्यांचे आयकर विवरणपत्र, फॉर्म न. १६ व सक्षम प्राधिकारी (तहसिलदार किंवा नायब तहसिलदार पेक्षा कमी दर्जा नसलेल्या) यांच्याकडील मागील आर्थिक वर्षाचे (२०२२-२३ मधील) कुटुंबाचे सर्व मार्गांनी मिळणाऱ्या उत्पन्नाचे प्रमाणपत्र.
१६	प्रश्न	विद्यार्थी नोकरी करित नसल्यास उत्पन्नाशी संबंधित कोणती कागदपत्र सादर करावी लागतील?
	उत्तर	सक्षम प्राधिकारी (तहसिलदार किंवा नायब तहसिलदारपेक्षा कमी दर्जा नसलेल्या) यांच्याकडील मागील आर्थिक वर्षाचे (२०२२-२३ मधील) कुटुंबाचे सर्व मार्गांनी मिळणाऱ्या उत्पन्नाचे प्रमाणपत्र.
१७	प्रश्न	राज्याचा अधिवास प्रमाणपत्र विद्यार्थी अथवा त्याचे आई-वडिल यांचेकडे नाही असे विद्यार्थी या योजनेसाठी पात्र आहेत काय?
	उत्तर	नाही.
१८	प्रश्न	कुटुंबाची उत्पन्न मर्यादा रुपये ८.०० लाख पेक्षा जास्त असलेले विद्यार्थी या योजनेसाठी पात्र आहेत काय?
	उत्तर	नाही.
१९	प्रश्न	निवड झालेल्या विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती कशी दिली जाणार आहे ?
	उत्तर	पात्र विद्यार्थ्यांने चालू वर्षात केलेला मान्य खर्च विचारात घेऊन शिष्यवृत्तीची रक्कम विद्यार्थ्यांच्या खात्यावर जमा केली जाणार आहे. ज्या विद्यार्थ्यांनी अद्याप संस्थेकडे शिक्षण शुल्काची रक्कम जमा केलेली नाही अशा विद्यार्थ्यांची ही रक्कम थेट संस्थेच्या खात्यात जमा केली जाणार आहे.
२०	प्रश्न	काही अपरिहार्य कारणावरून विद्यार्थ्यांस मुदतीत अर्ज करता आला नाही तर विहित मुदतीनंतर चालू वर्षाकरीता अथवा पुढील वर्षाकरीता अर्ज करता येईल काय ?
	उत्तर	नाही.
२१	प्रश्न	विद्यार्थ्यांची निवड कशी करता येणार आहे ?
	उत्तर	विद्यार्थ्यांची निवड त्याने इयत्ता १० वी, १२ वी / पदविका, पदवी, पदव्युत्तर पदवी मध्ये प्राप्त केलेले गुण, त्याने प्रवेश घेतलेल्या विद्यापीठाचे 'THE' (Times Higher Education) व 'QS' (Quacquarelli Symonds) World Ranking Average इत्यादींच्या आधारे प्राप्त होणाऱ्या गुणांच्या आधारे तयार करण्यात येणाऱ्या एकत्रित गुणवत्ता यादीनुसार करण्यांत येणार आहे.
२२	प्रश्न	विद्यार्थ्यांकडे त्याने प्राप्त केलेल्या शैक्षणिक अर्हतेच्या प्रमाणपत्रामध्ये गुणांची टक्केवारी उपलब्ध नसल्यास अथवा त्याबाबतचा कोणताही Formula संबंधित बोर्डांने / विद्यापीठाने दिला नसल्यास अशा विद्यार्थ्यांचे गुण कसे विचारात घेण्यात येणार आहेत ?
	उत्तर	गुणांच्या टक्केवारीसाठी अधिकृत Conversion formula उपलब्ध करून देण्याची जबाबदारी विद्यार्थ्यांवर आहे. अन्यथा छाननी समिती / निवड समिती विद्यार्थ्यांला मिळालेल्या ग्रेडच्या आधारे, त्या ग्रेड मधील किमान गुण दर्शवेल, जे विद्यार्थ्यांवर बंधनकारक राहिल.

२३	प्रश्न	शिष्यवृत्तीची निवड करण्यासाठी कोणते Ranking विचारात घेतले जाणार आहेत ?
	उत्तर	विद्यार्थ्यांची शिष्यवृत्तीसाठी निवड करताना अद्ययावत (वर्ष २०२३) उपलब्ध असलेले 'THE' (Times Higher Education) व 'QS' (Quacquarelli Symonds) World Ranking Average विचारात घेतले जाणार आहेत.
२४	प्रश्न	सद्यस्थितीत विद्यार्थी परदेशी विद्यापीठात शिक्षण घेत असल्यास, विद्यार्थ्यांने कागदपत्रांची पडताळणी कशी करावी ?
	उत्तर	विद्यार्थी परदेशी विद्यापीठात शिक्षण घेत असल्यास, तो, त्याचे पालक अथवा कोणत्याही सज्जान व्यक्तीस कागदपत्रांच्या पडताळणीसाठी प्राधिकृत करू शकतो. प्राधिकृत व्यक्तीमार्फत त्यास अर्ज व कागदपत्रे विभागीय सहसंचालक, तंत्र शिक्षण / उच्च शिक्षण यांचेकडे पडताळणी करून जमा करता येतील.
२५	प्रश्न	उमेदवार त्याची मूळ कागदपत्रे / प्रमाणपत्रे परदेशात प्रवेश घेण्यासाठी घेऊन गेला असेल तर कागदपत्रांची पडताळणी कशी करावी ?
	उत्तर	अशा प्रकरणी उमेदवाराने त्याच्या कागदपत्रांच्या/प्रमाणपत्रांच्या साक्षांकित प्रती (सही शिक्क्यासह) तो शिकत असलेल्या विद्यापीठातील संबंधित अधिकाऱ्यांकडून प्रमाणित करून घेऊन अथवा परदेशातील भारतीय दूतावासातून प्रमाणित करून घ्याव्यात व त्या Scan करून E-mail व्दारे तात्काळ पाठवाव्यात, आणि मूळ प्रमाणित साक्षांकित प्रती कुरीयर ने संचालनालयास पाठवाव्यात.